

Amirov protiv Azerbejdžana¹ (broj 55642/16), 11.3.2025.

Povreda člana 5.1. Ek

Podnosilac predstavke je Faig Samidkhan oglu Amirov, azerbejdžanski državljanin. Bio je opozicioni stranački aktivist, a radio je i kao finansijski direktor Azadliqa novina.

Predmet se odnosi na hapšenje i pritvor podnosioca predstavke na osnovu optužbi povezanih s njegovim navodnim pripadništvom Gülenističkom pokretu u Azerbajdžanu. Podnosioca predstavke je policija u avgustu 2016. godine zaustavila kada se spremao ući u svoj automobil. Nakon pretrage, pronašli su neke CD-ROM-ove i knjige o životu i idejama Fethullaha Gülena. Nakon nešto manje od godinu dana kasnije, on je osuđen za utaju poreza i izazivanje nacionalne, rasne, socijalne ili vjerske mržnje i neprijateljstva.

Pozivajući se na član 5. st. 1. i 3. (pravo na slobodu i sigurnost) Evropske konvencije podnosilac predstavke tvrdi da je uhapšen i pritvoren bez "osnovane sumnje" da je počinio krivično djelo i da nacionalni sudovi nisu uspjeli opravdati njegov pritvor.

Evropski sud je, između ostalog, smatrao nužnim u ovom predmetu ispitati ne samo činjenični aspekt osnovane sumnje, već i pitanje jesu li radnje za koje je podnositelj bio osumnjičen predstavljale krivično djelo u vrijeme kada su počinjene.

Evropski sud je istakao da su optužbe podignute protiv podnosioca predstavke bile za kršenje prava građana pod izlikom obavljanja vjerskih obreda i poticanje na etničku, rasnu, društvenu ili vjersku mržnju i neprijateljstvo pripadanjem vjerskom pokretu Fethullaha Gülena i širenjem ideologije tog pokreta. Optužen je da je ta krivična djela počinio tako što je u svom automobilu imao vjersku literaturu i osam CD-ROM-ova, s namjerom otvorenog širenja materijala, uključujući i širenje putem masovnih medija kao što je internet.

Evropski sud je istakao kako ne vidi kako je takvo postupanje, odnosno sama činjenica posjedovanja tih predmeta u njegovom automobilu, moglo dovesti do osnovane sumnje da je počinio krivična djela. Evropski sud je dalje istakao da tvrdnju podnosioca predstavke da predmetne knjige nisu zabranjene u Azerbajdžanu nisu osporile istražne vlasti u domaćim postupcima niti Vlada pred Sudom. Osim toga, istražna tijela i domaći sudovi nisu dali nikakvo objašnjenje u svojim odlukama o tome kako je posjedovanje tih knjiga i CD-ROM-ova moglo izazvati sumnju da je podnositelj zahtjeva na bilo koji način bio uključen u skupinu koja je provodila bilo koju radnju inkriminiranu prema Krivičnom zakonu.

Evropski sud je također istakao da iz odluka tijela krivičnog progona i domaćih sudova uopće nije jasno kako se sama činjenica posjedovanja tih knjiga i CD-ROM-ova u automobilu može smatrati djelom počinjenim otvoreno ili putem masovnih medija, što predstavlja jedan od elemenata krivičnog djela izazivanja nacionalne, rasne, socijalne ili vjerske mržnje i neprijateljstva prema domaćem pravu. Sud posebno skreće pažnju na tekst člana iz Krivičnog zakona, koji je jasno zahtijevao da takvo djelo mora biti počinjeno javno ili putem sredstava javnog saopštavanja. Međutim, u ovom predmetu stranke ne osporavaju da podnosilac nikada nije objavio niti na bilo koji drugi način javno objavio predmetne knjige i CD-ROM-ove. Sud stoga zaključuje da u predmetu podnosioca predstavke nije postojao jedan od sastavnih elemenata krivičnog djela izazivanja nacionalne, rasne, socijalne ili vjerske mržnje i neprijateljstva, kako je definirano Krivičnim zakonom.

Evropski sud je utvrdio povredu člana 5.1. Evropske konvencije. Uzimajući u obzir ovaj zaključak, Sud nije smatrao potrebnim posebno ispitati navode prema članu 5. stav 3. Konvencije jesu li domaće vlasti pružile relevantne i dovoljne razloge koji opravdavaju potrebu za produženjem pritvora podnosiocu predstavke prije suđenja.

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

Aytaj Ahmadova protiv Azerbejdžana (broj 30551/18), 11.3.2025. godine

Povreda člana 8. Ek

Podnositeljica predstavke je novinarka Aytaj Soltan gizi Ahmadova, državljanka Azerbejdžana koja je rođena 1993. godine i živi u Bakuu.

Ona navodi da je u septembru 2015. godine, kada je radila za Meydan TV, novinski internet portal, bila primorana da ode u Odjeljenje za organizovani kriminal (OCD) Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Azerbejdžan, gdje je ispitana o portalu i njegovim aktivnostima. Istog dana, službenici OCD-a izvršili su pretres njenog stana, navodno bez naloga ili naredbe suda, kojom prilikom su joj privremeno oduzeli kompjuter. Od sljedećeg septembra nadalje, neke njene lične fotografije i video-snimci kod kuće sa porodicom ili na plaži objavljeni su na raznim Facebook stranicama koje su očigledno pripadale lažnim pojedincima. Objave su bile propraćene natpisima koji sugeriraju da podnositeljica predstavke treba da bude "obješena za jezik", "obješena gola ispred svih" i tako dalje. Predmet se odnosi na navodni propust domaćih vlasti da ispituju njene pritužbe zbog objavljivanja njenih privatnih fotografija i video zapisa na Facebooku, uz prateće uvrede i prijetnje.

Pozivajući se na član 8. Evropske konvencije (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života), podnositeljica predstavke se žali da njeno pravo na poštovanje privatnog života nije bilo ispoštovano, te da domaći organi nisu ispitali njene pritužbe u tom pogledu. Podnositeljica predstavke je istakla da su državne vlasti imale obavezu da zaštite podatke na njenom kompjuteru.

U ovom predmetu, Evropski sud je napomenuo da tužilaštvo nije istražilo tužbu podnositeljice predstavke, zbog čega je identitet odgovornih za navodne radnje ostao nepoznat. Uzimajući u obzir argumente stranaka, činjenične okolnosti predmeta i dostupni materijal, te zbog nedostatka istrage koja bi mogla rasvijetliti jesu li predmetne fotografije i videosnimke procurile od državnih tijela, Evropski sud je smatrao da se ovaj prigovor mora ispitati sa stajališta pozitivnih obaveza države prema članu 8. Konvencije. Evropski sud je naglasio da domaće vlasti nisu poduzele efikasne korake kako bi razjasnile predmet ili procesuirale počinioce. Uprkos zakonskoj obavezi za pravovremeno istraživanje, tužilaštvo je ignorisalo žalbe podnositeljice predstavke, a sudovi su odbili njegove zahtjeve za daljnje ispitivanje slučaja. Kako vlasti nisu ispunile svoje pozitivne obaveze prema članu 8, Evropski sud je zaključio da je došlo do kršenja prava podnositeljice predstavke.

F.S.M. protiv Španije (broj 56712/21), 13.3.2025. godine

Nema povrede člana 6. st. 1. i 3. Ek

Podnosilac predstavke je F.S.M., španski državljanin koji je rođen 1948. godine i živi na Menorci (Španija). Ograničena mu je poslovna sposobnost 2016. godine nakon što mu je dijagnosticiran poremećaj hiperaktivnosti i deficita pažnje ("ADHD") i poremećaj ličnosti/psihotični poremećaj.

U februaru 2019. godine podnosilac predstavke oglasen je krivim za tri krivična djela: izbjegavanje plaćanja PDV-a i poreza preduzeća u svojstvu administratora dvije kompanije. Njegov advokat je podnio zahtjeve za obustavu postupka, uz obrazloženje da je imao poteškoća u razumijevanju krivičnog postupka koji se protiv njega vodi. Ovaj zahtjev je odbijen. Predmet se odnosi na adekvatnost pripreme njegove odbrane u tom postupku.

Pozivajući se na član 6. stavovi 1. i 3. (b) (pravo na pravično suđenje/pravo na adekvatno vrijeme i uslove za pripremu odbrane), podnosilac predstavke navodi da nije mogao pravilno pripremiti svoju odbranu, jer nije mogao razumjeti optužbe protiv njega i odgovoriti na pitanja u vezi sa optužbama protiv njega ili efektivno komunicirati sa svojim advokatom.

Evropski sud u ovom predmetu nije bio uvjeren da su koraci koje su poduzela nacionalna pravosudna tijela kako bi osigurala da krivični postupak protiv podnosioca predstavke bude u skladu sa zahtjevima navedenim u članu 6. st. 1. i 3. Konvencije bili nedovoljni: osigurali su da podnosioca predstavke zastupa advokat u svakoj fazi postupka; zatražili su dva forenzička izvještaja kako bi provjerili je li podnosilac predstavke razumio optužbe i obim krivičnog postupka, te pregledali dodatne izvještaje koja je podnio podnosilac predstavke; i pobrinuli su se da podnosilac predstavke može iskoristiti svoje pravo na šutnju, bez izvlačenja bilo kakvih negativnih zaključaka. Sud je smatrao da je, uzevši u cjelini, predmetni postupak bio pravičan u smislu člana 6. stav 1. i 3. Konvencije te da nije došlo do povrede tog člana.